

Geachte informateur,

Geachte fractievoorzitters,

Geachte leden van de Kamercommissie van VWS,

De grootste groep kwetsbare ouderen woont thuis. Meer dan 90 procent van de ouderen die veel zorg en ondersteuning nodig hebben woont zelfstandig, in het eigen huis. We hebben het over meer dan één miljoen kwetsbare mensen. Een aantal dat de komende jaren nog aanzienlijk gaat oplopen. Door de snel stijgende vraag staat het overheidsbeleid om burgers bij het ouder worden zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen echter onder druk. Diverse signalen bevestigen dit.

- Zo zijn er oplopende tekorten bij de wijkverpleging door de snelle stijging van de vraag. Dit is nu al €150 miljoen;
- Er zijn aanbieders die nee moeten verkopen aan ouderen omdat de afspraken met de verzekeraars dreigen te worden overschreden of omdat er teveel vacatures zijn ontstaan;
- Door de verdiscontering van de reistijden in de tarieven van verpleegkundigen en verzorgenden met gelijkblijvend budget dreigt het beschikbare volume af te nemen;
- Een toenemend aantal ouderen meldt zich op de SEH, door slechte afstemming in de keten van huisartsen, en thuiszorgorganisaties;
- De belasting voor mantelzorgers wordt zwaarder en daarmee neemt de druk op mantelzorgers toe.

Op 3 april jongstleden vroegen vertegenwoordigers van werknemers, werkgevers, gemeenten, zorgverzekeraars, mantelzorgers en cliënten gezamenlijk aan u en de onderhandelaars om goed na te denken over de besteding van de gelden voor langdurige zorg. Anders dan de publieke opinie u wellicht influïstert, lijkt het ons noodzakelijk dat er ook beschikbaar (extra) geld gaat naar kwetsbare ouderen in de thuissituatie.

Met deze brief vragen wij opnieuw de aandacht voor de langdurige zorg in zijn totaliteit. We doen het dringend verzoek uw beleidsimpuls evenwichtig te verdelen. Jazeker, er is veel geld nodig om de nieuwe kwaliteitskaders voor verpleeghuizen te financieren maar de langdurige zorg dient op alle niveaus goed te zijn en daar gegeven te worden waar die nodig is. De praktijk laat zien dat zeer kwetsbare ouderen steeds vaker thuis wonen en voor hen komt pas het verpleeghuis in beeld als het niet anders kan.

Wat zijn de feiten?

Wat is de inzet van het overheidsbeleid?

De overheid heeft zwaar ingezet op het mogelijk maken van zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen, in het licht van de wensen van burgers. De drempel om te verblijven in een verpleeghuis is daardoor verhoogd. De groep die naar een verpleeghuis verhuist, is afgenomen – de groep die thuis blijft is daarentegen aanzienlijk toegenomen.

Wie maken het grootste deel uit van de burgers die zorg nodig hebben?

90 Procent van de kwetsbare ouderen woont thuis. 10 procent van de kwetsbare ouderen woont in een verpleeghuis. Dus ook ouderen met dementie wonen grotendeels nog thuis. Hiervan is 40 procent alleenstaand. De grootste groep bewoners van een verpleeghuis zijn ouderen in de laatste zware fase van dementie. De mediane verblijfsduur is momenteel al minder dan een jaar tot het overlijden.

Waar ligt aandacht politiek?

Om zo lang mogelijk zelfstandig wonen mogelijk te maken en hier de nodige ondersteuning aan te geven zijn gelden voor het sociaal domein overgeheveld naar de gemeenten. Dit is gepaard gegaan met een forse bezuiniging. Dit heeft gevolgen gehad voor de besteedbare ruimte die gemeenten hebben voor de huishoudelijke hulp, de dagbesteding en de mogelijkheid tot woningaanpassingen. Mensen moeten hierdoor een groter beroep doen op mantelzorg: de druk op hen is toegenomen.

Met de overheveling is het oog van Den Haag nu grotendeels gericht op de kwaliteit van zorg in de intramurale setting van verpleeghuiszorg. Druk in de media door focus op incidenten heeft terecht tot extra politieke eisen geleid, om extra middelen beschikbaar te stellen gericht op het verbeteren van kwaliteit door de inzet van meer personeel in de verpleeghuizen. Maar we moeten ook oog hebben voor de toename van de zorg en ondersteuning die thuis geleverd wordt..

Wat is het toekomstscenario?

De stijgende vraag naar ondersteuning en zorg komt van de mensen die thuis willen blijven wonen. Naast een grotere druk op mantelzorgers betekent dat ook de zwaardere (verpleeg)zorg meer en meer thuis wordt aangeboden in de vorm van complexe wijkverpleging, VPT en MPT. Deze vraag zal alleen maar toenemen. Dit blijkt ook uit de jaarlijkse rapportage Zorgcontractering Wijkverpleging 2017 die in opdracht van Actiz is uitgevoerd door onderzoeksbureau ICSB.

Wat moet er gebeuren?

Op de korte termijn:

- Alleen extra middelen voor kwetsbare ouderen evenwichtig en daar waar ze het hardst nodig zijn. Vergeet niet de noodzakelijke budgetruimte voor langdurige verpleegzorg buiten de muren van het verpleeghuis;
- Los de perverse prikkel op tussen de eigen bijdrage voor wijkverpleging vanuit Volledig Pakket Thuis en de bijdragevrije wijkverpleging uit Zorgverzekeringswet;
- Zorg dat zorgverzekeraars en Zorgkantoren reële NZa-tarieven betalen tot 100 procent in plaats van tot 93 tot 96 procent.;
- Breidt de capaciteit van eerstelijnsbedden verder uit en voorkom dat kwetsbare ouderen onnodig in het ziekenhuis terecht komen

Lange termijn

- Investeer in beeldvorming, opleiding en arbeidsmarkt:
  - o Beeldvorming rond het werken in de (ouderen) zorg moet veranderen naar een positieve setting waar mensen graag willen gaan werken;
  - o Investeren in de opleidingen en betere begeleiding bij stages en vervolgstappen;
  - o Organisaties faciliteren om met praktijkgerichte opleidingen te starten;
  - o Toepassing goed werkgeverschap: betere selectie bestuur en minder focus op tijdelijk werk. Selectiecriteria à la de pensioensector zouden geen overbodige luxe zijn in de langdurige zorg;
  - o Herintreders faciliteren.
- Creëer goede randvoorwaarden om het mogelijk te maken dat mantelzorgers een betere combinatie kunnen maken met werk en mantelzorg;
- Stimuleren en faciliteren van toepassing nieuwe technologieën die zorgtaken kunnen overnemen en werk professional en familie vergemakkelijken;
- Betere synergie tussen budgetten voor ZvW, Sociaal domein en Langdurige zorg.

Wij vragen u dringend om onze voorstellen mee te nemen in de komende besprekingen.

Met vriendelijke groeten,

Henk Bakker, V&VN;

Eric van den Burg, Gemeente Amsterdam

Reinier Castelein, De Unie;

Liane den Haan, ANBO;

Liesbeth Hoogendijk, Mezzo;

Monique Kempff, Nu'91;

Charles Laurey, ZuidZorg

Guus van Montfort, Actiz;